

[Kristen Amby.]

ved fornuftige kompromisser kunne bringe de uoverensstemmelser, der naturligvis måtte opstå, ud af verden.

Men det måtte igen betyde, at der var aftaler angående stormagternes sikkerhedsproblem, og også sådanne tilkendegivelser, at stormagterne både vedrørende deres økonomiske politik og deres landes egen indre struktur kunne have grund til at føle, at deres statsform og politiske udvikling blev respekteret.

Og der var visse aftaler. Før krigen mod Tyskland var afsluttet, blev det ved de allieredes møde i Teheran og Jalta blandt andre ting tilkendegivet, at Rusland kunne betragte de østeuropæiske grænsestater som sin politiske indflydelsessfære og sikkerhedszone. Det var jo gennem disse stater som springbrædt, Rusland havde mødt den tyske aggression. På den anden side var der ved Ruslands opløsning af den kommunistiske internationale og ved adskillige andre tilkendegivelser — således ophøret af Sovjets kamp mod religionen og den russiske ortodokse kirkes nye placering — basis for den forestilling, at den russiske kommunisme ikke mere havde verdensrevolutionen som sit mål, men at denne ville blive holdt indenfor Ruslands grænser, en forestilling, som ikke mindst amerikanske borgere var stærkt grebet af.

Der var selvfølgelig allerede under krigen tvivl om, hvorvidt disse forudsætninger ville holde stik.

I hvert fald blev det jo hurtigt efter krigens afslutning en kendsgerning, at uenigheden mellem stormagterne meldte sig, også om fundamentale sikkerhedsproblemer.

FNs arbejde med sikkerhedsproblemerne ligesom stormagternes forhandlinger vedrørende fredstraktaterne blev dels umuliggjort og dels, sinket ved Ruslands veto. Og hvad der i denne sammenhæng er vigtigt: den fælles styrke, der i henhold til FN-pagten skulde oprettes til sikring af freden og til imødegåelse af mulige angreb, blev på grund af mangel på enighed mellem stormagterne heller ikke til noget. FN manglede simpelthen det instrument, som pagten forudsatte for at imødegå angreb.

Det vil altså sige, at den afgørende forudsætning, nemlig enigheden mellem stormagterne, ikke mere var tilstede — og at derfor FNs sikkerhedsråd ikke var et tilstrækkeligt, endelige og effektivt middel til fredens opretholdelse og sikring.

Betød dette, at FN gav op overfor det vigtigste problem af alle: arbejdet på at sikre freden? Og betød det, at landene nu var

ude af stand til på basis af FNs pagt at finde egnede midler i deres vitale sikkerhedsproblem, ikke blot for den ydre sikkerhed for deres grænser, men også sikkerheden for, at ro, stabilitet og den egne politiske struktur kunne opretholdes indenfor deres grænser?

Nej, det betød det ikke. To veje blev fulgt. Før det første på basis af bestemte artikler i pagten er der igennem FNs generalforsamlingsbeslutninger oprettet hjælpeorganisationer og kommissioner, hvorved FN har været i stand til også uden sikkerhedsrådet at medvirke ved afgørende politiske problemer og stridsspørgsmål rundt i verden, spørgsmål, der hver for sig var farlige for freden og kunne have været den gnist, der tændte en verdensbrand. Og endelig er det igennem vedtagelsen af FN-resolutionen sidste år vedrørende bestræbelserne for fredens bevarelse — action for peace som resolutionen kaldes — gjort muligt for FN, eller rettere for et tilstrækkeligt stort antal FN-stater, at handle mod angreb, selvom sikkerhedsrådet på grund af uenighed mellem stormagterne ikke gør det. Dette er efter min anskuelse et afgørende fremskridt i FN-organisationernes historie.

For det andet har man i overensstemmelse med pagten arrangeret sig med regionale aftaler og pagter, hvis formål både efter deres natur og indhold er rent defensive. Det er tilstrækkeligt her at nævne det pagtsystem, der som det første blev indgået mellem de østeuropæiske stater indbyrdes og Rusland; Riopagten — mellem USA og de sydamerikanske stater vedrørende den vestlige halvkugle; den vesteuropæiske pagt mellem Frankrig, Benelux og England, og endelig Atlantpagten — og forresten også den pagt, som Rusland sidst har afsluttet med den kinesiske folkedemokratiske republik.

Altså: Atlantpagten er een blandt andre regionale aftaler af forsvarsmæssig karakter, der ikke blot er tilladt, men også forudsat i FN-pagten.

Fra visse hold her i landet angriber man nu den politik, som Danmark med støtte af et stort flertal i befolkningen og rigsdagen har tilsluttet sig ved sit medlemskab i Atlantpagten.

Der er nu først angrebet fra kommunisterne. De kalder denne politik for krigspolitik og en udfordring mod Sovjetrusland. Hvordan kan de med nogen rimelig ret dog gøre det? Atlantpagten kom jo dog først i stand, efter at Rusland for sit vedkommende ikke blot ved tosidede allian-